

INDYWIDUALNA DIAGNOZA POTRZEB

ZASADNICZEJ SZKOŁY ZAWODOWEJ

W ZESPOLE PLACÓWEK

EDUKACYJNO – WYCHOWAWCZYCH

W SKARŻYSKU – KAMIENNEJ

Spis treści

WSTĘP.....	2
Rozdział 1. KSZTAŁCENIE ZAWODOWE W DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH	
Rozdział 2. STAN SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM	
Rozdział 3. DIAGNOZA POTRZEB ZSZ W ZESPOLE PLACÓWEK EDUKACYJNO – WYCHOWAWCZYCH	
3.1. Informacje o potrzebach pracodawców z terenu powiatu skarżyskiego	
3.2. Potrzeby uczniów	
3.3. Potrzeby nauczycieli z zakresu doskonalenia	
3.4. Informacje o potrzebach z zakresu wyposażenia pracowni zawodowych oraz komputerowych	
Wnioski	
Spis inwentarza	
Bibliografia	

WSTĘP

Kształcenie zawodowe to proces w wyniku którego uczniom przekazany zostaje pewien zasób wiedzy i umiejętności z zakresu przemysłu, rolnictwa i hodowli oraz szeroko rozumianych usług. Proces ten obejmuje przekazanie określonego zasobu wiedzy ogólnej oraz specjalistycznych umiejętności teoretycznych i praktycznych, których opanowanie uprawnia uczniów do wykonywania wybranego zawodu. Rezultatem kształcenia zawodowego jest wykształcenie zawodowe uzyskane w określonej specjalności¹

Szkolnictwo zawodowe jest istotnym elementem kształcenia kadr dla gospodarki narodowej. Niestety po reformie edukacji końca lat 90-tych szkolnictwo zawodowe utraciło na znaczeniu, a popularność szkół zawodowych i technicznych wśród uczniów spadła dramatycznie. Nie bez znaczenia dla osłabienia prestiżu szkolnictwa zawodowego było utworzenie w kraju wielu szkół wyższych, głównie o profilu humanistycznym, zmniejszenie wymagań w procesie kwalifikacji do liceów oraz rekrutacji na studia, a także większa zdawalność egzaminu maturalnego. W wyniku tych procesów obecnie na rynku pracy brakuje wykwalifikowanych pracowników, a przed szkolnictwem zawodowym otwierają się nowe możliwości.

Od 1 września 2012r. kształcenie zawodowe w Polsce, zgodnie z przepisami wprowadzonymi ustawą z dnia 19 sierpnia 2011r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2011 r. nr 205, poz. 1206), odbywa się w następujących typach szkół:

- trzyletniej zasadniczej szkole zawodowej, której ukończenie umożliwia uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminów potwierdzających kwalifikacje w danym zawodzie, a także dalsze kształcenie począwszy od klasy drugiej liceum ogólnokształcącego dla dorosłych,
- czteroletnim technikum, którego ukończenie umożliwia uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminów potwierdzających kwalifikacje w danym zawodzie, a także uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego,
- szkole policealnej dla osób posiadających wykształcenie średnie, o okresie nauczania nie

dłuższym niż 2,5 roku, umożliwiającej uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminów potwierdzających kwalifikacje w danym zawodzie,

- trzyletniej szkole specjalnej przysposabiającej do pracy dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, której ukończenie umożliwia uzyskania świadectwa potwierdzającego przysposobienie do pracy.

W szkołach kształcenie zawodowe jest prowadzone w zawodach ujętych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego. Klasyfikację zawodów szkolnictwa zawodowego określa w drodze rozporządzenia minister właściwy do spraw oświaty i wychowania na podstawie wniosków ministrów właściwych dla zawodów, wyznaczonych ze względu na odpowiedni dział administracji rządowej, wskazany w ustawie z dnia 4 września 1997r. o działach administracji rządowej (Dz.U. z 2007r. nr 65, poz.437, ze zm.).

W Polsce nowa klasyfikacja zawodów szkolnictwa zawodowego obejmuje 200 zawodów i 252 kwalifikacje wyodrębnione w ramach zawodów. Nowa podstawa programowa kształcenia w zawodach stanowi jednocześnie standard wymagań egzaminacyjnych dla poszczególnych kwalifikacji. W obecnym systemie każda z kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie jest potwierdzana przez ucznia w trakcie trwania nauki w szkole.

Głównym celem przeprowadzonej analizy był opis i ocena aktualnego oraz prognozowanego zapotrzebowania na wsparcie skarżyskich szkół zawodowych pod kątem wyzwań rynku pracy w województwie świętokrzyskim. W ramach pierwszego z dwóch celów szczegółowych badania na podstawie analizy szkół zawodowych oraz analizy profili kształcenia w tych szkołach opracowano mapę kształcenia zawodowego w województwie świętokrzyskim. Stanowiło to punkt wyjścia oraz tło do dalszych analiz, związanych z jakością i efektywnością kształcenia. Drugi cel szczegółowy badania dotyczył diagnozy środowisk lokalnych w zakresie współpracy na rzecz rozwoju edukacji zawodowej. Metodyka badania zakładała wykorzystanie metod i technik jakościowych oraz ilościowych, korzystała zarówno z danych zastanych (w tym SIO, GUS, OKE), jak i danych wywołanych dzięki przeprowadzonym badaniom terenowym. Wśród metod jakościowych wykorzystano technikę indywidualnych wywiadów pogłębionych (eksperti edukacji zawodowej i rynku pracy), telefonicznych wywiadów indywidualnych (przedstawiciele organu prowadzącego szkoły zawodowe), zogniskowane wywiady grupowe (grupy ekspertów i przedstawicieli różnych

typów i rodzajów szkół zawodowych) oraz studia przypadków dotyczące wybranych rozwiązań z zakresu organizowania skutecznej współpracy szkoły zawodowej z pracodawcami.

Rozdział 1. KSZTAŁCENIE ZAWODOWE W DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH

W dokumencie Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, który obejmuje trzy wzajemnie powiązane ze sobą priorytety (Inteligentny rozwój: wzrost gospodarczy oparty na wiedzy i innowacji, Rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywnej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej, Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną) podniesienie prestiżu szkolnictwa zawodowego przewiduje się w ramach Inteligentnego rozwoju oraz Rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Komisja Europejska przewiduje działania:

W ramach priorytetu Inteligentnego rozwoju:

1. poprawy rezultatów procesu kształcenia, stosując zintegrowane podejście w każdym segmencie systemu (kształcenie przedszkolne, podstawowe, średnie, zawodowe i wyższe), uwzględniając kluczowe kompetencje i dążąc do ograniczenia liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną;
2. zwiększenia otwartości i znaczenia systemów kształcenia poprzez utworzenie krajowej struktury kwalifikacji i lepsze łączenie rezultatów procesu kształcenia z potrzebami rynku pracy

W ramach priorytetu Rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu:

1. zainicjowanie opracowania strategicznych ram prawnych dotyczących współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia z udziałem wszystkich zainteresowanych podmiotów. Wynikiem tych działań powinno być przede wszystkim wdrożenie zasad uczenia się przez całe życie, między innymi poprzez

elastyczne ścieżki edukacyjne w różnych sektorach i na różnych poziomach kształcenia i szkolenia oraz zwiększanie atrakcyjności kształcenia i szkolenia zawodowego. Należy skontaktować się z parterami społecznymi działającymi na poziomie europejskim, aby opracowali oni inicjatywę w tym obszarze;

2. zapewnienie zdobywania i uznawania kompetencji koniecznych do kontynuowania nauki i na rynku pracy w toku kształcenia ogólnego, zawodowego, wyższego i kształcenia dorosłych, a także opracowanie wspólnego języka i narzędzi operacyjnych do celów kształcenia/szkolenia i pracy: europejskie zasady ramowe dotyczące umiejętności, kompetencji i zawodów (ESCO)

Szkolnictwo zawodowe w „Programowaniu perspektywy finansowej 2014 – 2020

– Umowa partnerstwa”

Umowa Partnerstwa to najważniejszy dokument określający strategię inwestowania nowej puli funduszy europejskich w ramach polityki spójności, wspólnej polityki rolnej oraz wspólnej polityki rybołówstwa. Rada Ministrów przyjęła Założenia Umowy Partnerstwa na lata 2014-2020 **15 stycznia 2013 roku.**

W umowie zawartych jest 11 celów tematycznych. Cel 10 dotyczy inwestowania w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie. Celem szczegółowym wynikającym z CT 10 jest przede wszystkim doskonalenie modelu kształcenia zawodowego oraz jego promocja. Wyzwaniem w tym kontekście jest realizacja programów rozwojowych, pozwalających na wyrównywanie poziomu kompetencji społecznych i umiejętności uniwersalnych (np. językowych, cyfrowych, komunikacyjnych), niezbędnych w celu rozpoczęcia kolejnego etapu edukacji lub wejścia na rynek pracy. Zgodnie z badaniami przeprowadzonymi wśród pracodawców, kompetencje kształtowane w procesie edukacji formalnej nie są wystarczające do efektywnego wykonywania pracy bezpośrednio po zakończeniu szkoły. Pracodawcy oczekują od absolwentów zarówno bardziej praktycznych umiejętności - najlepiej powiązanych bezpośrednio z danym sektorem/branżą – jak i umiejętności bardziej uniwersalnych, pozwalających szybko adaptować się do nowych warunków i wymagań i możliwych do wykorzystania na różnych stanowiskach. Poszukują także osób dysponujących zestawem tzw. „kompetencji miękkich”, obejmujących m.in. interpersonalne, umiejętności pracy grupowej, przejrzystego komunikowania się, samoorganizacji, nowatorskiego podejścia do rozwiązywania problemów itp. Zwiększenie powiązania systemu edukacji i umiejętności osób

z potrzebami rynku pracy jest konieczne wobec obecnej sytuacji na rynku pracy, o czym świadczy rosnące bezrobocie wśród ludzi młodych, pomimo jednej z najwyższych w Europie stóp skolaryzacji. Pomijając kwestię wpływu spowolnienia gospodarczego na potencjał zatrudnieniowy przedsiębiorstw, wyniki badań pracodawców świadczą o niespełnieniu przez absolwentów wymagań zarówno co do umiejętności, jak i postaw.

Pojawiający się w ostatnich latach deficyt niektórych zawodów na rynku pracy, przy jednoczesnym rosnącym bezrobociu wśród osób kończących studia oznacza konieczność poprawy funkcjonowania w Polsce także obszaru szkolnictwa zawodowego, poprzez powiązanie jego oferty edukacyjnej z potrzebami rynku pracy. Szkolnictwo zawodowe powinno stwarzać młodym ludziom możliwość zdobycia nowoczesnego zawodu dostosowanego do potrzeb innowacyjnej gospodarki. Kluczowe jest zwiększenie zaangażowania pracodawców w proces kształcenia, szczególnie w przypadku programów profilu praktycznym. Kwestią o priorytetowym znaczeniu jest też właściwe rozpoznanie potrzeb szkół i potrzeb pracodawców, odnośnie wzajemnych oczekiwań dotyczących współpracy i jej efektów. Badania szkolnictwa zawodowego wskazują, że doświadczenia takiej współpracy ma stosunkowo nieduża część szkół, natomiast jej efekty są oceniane jednoznacznie pozytywnie i wspierają uzyskiwane przez szkoły efektów kształcenia. Warto również zauważyć, że tradycyjne polskie szkolnictwo - zarówno w kształceniu ogólnym jak zawodowym - kładło dotychczas nacisk na wiedzę podręcznikową. Poprawa wyników PISA świadczy o tym, że został dokonany pierwszy krok w kierunku rozwijania myślenia problemowego i umiejętności stosowania nabytej wiedzy w zadaniach praktycznych. Jednak badanie to wykazało, że większość uczniów o najniższych kompetencjach ogólnych kontynuuje naukę właśnie w szkolnictwie zawodowym. Biorąc pod uwagę ich późniejszą, ograniczoną adaptacyjność na rynku - nowoczesna szkoła musi wyposażyć absolwentów umiejętność dalszego, samodzielnego uczenia się (zarówno formalnego jak i nieformalnego). Sprzyjają temu działania zmierzające do wzmocnienia roli kluczowych kompetencji, takich jak: umiejętność komunikowania się (w języku ojczystym oraz obcym), umiejętność rozumowania matematycznego i właściwego dla nauk przyrodniczych i technicznych, czy umiejętność uczenia się.

„Umowa” przewiduje również włączenie pracodawców w proces kształcenia zawodowego i egzaminowania na poziomie centralnym, regionalnym i lokalnym. Pracodawcy będą mogli także interweniować w obszarach edukacyjnych, w których widzą braki, będą mieli możliwość ingerencji w treści przekazywane uczniom oraz będą prognozować potrzeby rynku pracy. CT 10 obejmuje również program pomocy tym nauczycielom, którzy będą

chcieli zdobyć nowe kwalifikacje, doskonalić swoje umiejętności. Położony jest tu nacisk właśnie na nauczycieli zawodu.

Przewiduje się objęcie wsparciem zwłaszcza tych uczniów szkół zawodowych, którzy nie są młodocianymi pracownikami i nie uczestniczą w przygotowaniu zawodowemu pracodawcy. Dotyczy to zwłaszcza ok. 40% uczniów zasadniczych szkół zawodowych (60% uczniów tych szkół to młodociani pracownicy) oraz uczniów techników, na których w szczególności powinno skupić się wsparcie w tym zakresie. Działaniami uzupełniającymi będzie przygotowanie szkół zawodowych do realizacji wysokiej jakości usług poradnictwa edukacyjno-zawodowego, w ślad za pierwszymi działaniami przedsięwziętymi w ramach środków PO KL w okresie 2007-2013, czyli opracowaniu narzędzi diagnostycznych i materiałów metodycznych wspomagających proces rozpoznawania predyspozycji i zainteresowań zawodowych uczniów.

Niezbędnym działaniem jest również zwiększenie potencjału szkół zawodowych poprzez inwestycje w infrastrukturę, gdyż badania funkcjonowania systemu kształcenia zawodowego w Polsce wskazują na niską jakość bazy techno-dydaktycznej szkolnictwa zawodowego w Polsce, w tym przestarzałe zaplecze i wyposażenie pracowni do praktycznej nauki zawodu. Wsparcie w tym zakresie będzie realizowane z uwzględnieniem narzędzi materiałów dydaktycznych wspomagających modernizację kształcenia zawodowego, w tym w zakresie wyposażenia pracowni i warsztatów szkolnych, wypracowanych przez Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej w ramach projektów PO KL.

Działania związane z umocnieniem szkolnictwa zawodowego w świętokrzyskim ujęte zostały przez twórców najważniejszego regionalnego dokumentu strategicznego **Strategii rozwoju województw świętokrzyskiego do roku 2020** w ramach;

- celu strategicznego 2. Koncentracja na kluczowych gałęziach i branżach dla rozwoju gospodarczego regionu. Podcelu 2.1 Cenna spuścizna - znaczenie aktywnego kształtowania profilu szkolnictwa zawodowego i wyższego zgodnie z oczekiwaniami regionalnej gospodarki;
- celu strategicznego 3. Koncentracja na budowie kapitału ludzkiego i bazy dla innowacyjnej gospodarki, podcelu 3.3 Tworzenie sprzyjających warunków dla przedsiębiorczości, w tym przede wszystkim sektora MŚP, czyli dla podmiotów, które finalnie decydują o innowacyjności - rozwój odpowiednio sprofilowanego szkolnictwa zawodowego;

- Celu strategicznego 4: Koncentracja na zwiększeniu roli ośrodków miejskich w stymulowaniu rozwoju gospodarczego regionu, podcelu 4.2 Ośrodki miejskie jako subregionalne i lokalne bieguny wzrostu - rozwój wyższego szkolnictwa zawodowego, wsparcia szkolnictwa średniego o profilu technicznym oraz rozwoju instytucji zajmujących się kształceniem ustawicznym;

Podstawowym zadaniem przed jakim staje dziś system kształcenia zawodowego w województwie jest kwestia zaprojektowania optymalnej struktury i treści kształcenia zgodnie z bieżącym oraz perspektywnym popytem na prace w regionie, oraz wzrost prestiżu szkolnictwa zawodowego wśród uczniów. W wyniku tych działań szkoły zawodowe stanowić powinny zaplecze rynku pracy, dając z jednej strony uczniom wysokie prawdopodobieństwo zatrudnienia zaś przedsiębiorstwom dobrze wykwalifikowanych pracowników. Szczególnie ważne w kontekście kształcenia zawodowego jest kształcenie praktyczne w powiązaniu z pracodawcami. Należy dążyć do nawiązania bardziej ścisłej współpracy z przedsiębiorcami oraz sprawić, by zaangażowali się oni w większym stopniu w proces kształcenia zawodowego.

Znaczenie szkolnictwa zawodowego dla gospodarki oraz chęć współpracy w celu poprawy sytuacji w regionie zadeklarowała zarówno strona rządowa jak i samorządowa w zatwierdzonym w 2014 roku kontrakcie terytorialnym dla województwa świętokrzyskiego. Gdzie w ramach celów rozwojowych i przedsięwzięć priorytetowych uznano konieczność podniesienia poziomu wykształcenia i kompetencji w regionie, podniesienia jakości kształcenia zawodowego czy konieczność reorientacji zawodowej osób odchodzących z rolnictwa w szczególności poprzez wsparcie finansowe działań w obszarze kształcenia zawodowego, które będzie obejmować:

1. działania ukierunkowane na inicjowanie i rozwijanie współpracy szkół zawodowych z ich otoczeniem społeczno- -gospodarczym, organizację praktycznej nauki zawodu, doposażenie pracowni i warsztatów szkolnych, wsparcie świadczenia usług doradztwa w szkołach,
2. wsparcie finansowe działań w obszarze kształcenia ustawicznego osób dorosłych, które będzie skoncentrowane na rozwoju kompetencji kluczowych, w szczególności porozumiewaniu się w językach obcych oraz kompetencjach informatycznych.¹

---

¹ Analiza dotycząca poziomu szkolnictwa zawodowego na obszarze województwa świętokrzyskiego, źródło: [file:///C:/Users/zpew/Downloads/Za%C5%82%209%20-%20Analiza_szko%C5%82y%20zawodowe%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/zpew/Downloads/Za%C5%82%209%20-%20Analiza_szko%C5%82y%20zawodowe%20(1).pdf), dostęp dnia: 08-03-2017 r.

Rozdział 2. STAN SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM ORAZ RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH

W celu skutecznego i efektywnego nauczania zawodu konieczne jest posiadanie odpowiedniego zaplecza oraz kadry. Opracowanie „Stan szkolnictwa zawodowego w Polsce, Raport, KOWEZIU (Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej) Warszawa 2013” wskazuje, że:

- szkoły w województwie świętokrzyskim są najslabiej zinfomatyzowane – jeśli chodzi o pracownie komputerowe oraz liczbę szkół wyposażonych w komputery do użytku uczniów (w tym z dostępem do Internetu);

- w świętokrzyskim wskaźnik wyposażenia techniczno-dydaktycznego szkół/pracowni jest powyżej średniej krajowej (najbardziej różnorodne wyposażenie, największa liczba jego typów), jednocześnie niestety jest to wyposażenie niedostosowane do aktualnych potrzeb programowych.

W w/w opracowaniu zwrócono uwagę, że różne placówki mają odmienne wyposażenie do nauki zawodu, jeśli chodzi o jego nowoczesność. Jednak wszyscy wskazują na problem bieżącej wymiany sprzętu, ze względu na koszty i szybki rozwój technologii.

Równie istotną kwestią, co unowocześnienie wyposażenia szkolnych pracowni jest możliwość poznawania nowinek technologicznych przez nauczycieli zawodu. Bardzo niekorzystna i niedopuszczalna jest sytuacja, w której uczniowie pracują u pracodawców na maszynach, na których nie mieli okazji pracować ich nauczyciele zawodu. W związku z tym konieczne jest objęcie stażami również nauczycieli zawodu.

Generalnie w Polsce według danych GUS w 2013 r. było 2986 średnich szkół zawodowych w których uczyło się 555105 uczniów, z tego 126 (co stanowi 4,22%) szkół znajdowało się w województwie świętokrzyskim, w których wykształcenie zdobywało 21649 uczniów

Tab. 1. Liczba średnich szkół zawodowych w kraju wg. województw w 2013 r.

	Liczba szkół
POLSKA	2986
MAZOWIECKIE	366
ŚLĄSKIE	350
WIELKOPOLSKIE	298
MAŁOPOLSKIE	229
KUJAWSKO-POMORSKIE	228
LUBELSKIE	217
DOLNOŚLĄSKIE	189
ŁÓDZKIE	185
PODKARPACKIE	160
POMORSKIE	146
ŚWIĘTOKRZYSKIE	126
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	125
ZACHODNIOPOMORSKIE	124
PODLASKIE	94
LUBUSKIE	76
OPOLSKIE	73

Źródło: GUS (BDL)

Wśród powiatów województwa świętokrzyskiego w 2013 r. najwięcej - 29 średnich szkół zawodowych było w mieście Kielce (23,02%), a najmniej w powiecie włoszczowskim 3 średnie szkoły zawodowe (2,38%).

Tab. 2. Liczba średnich szkół zawodowych w woj. świętokrzyskim wg. powiatów. w 2013 r.

Powiat	Liczba
Powiat m.Kielce	29
Powiat sandomierski	17
Powiat skarżyski	11
Powiat ostrowiecki	10
Powiat konecki	9
Powiat jędrzejowski	8
Powiat kielecki	7

Powiat buski	7
Powiat starachowicki	6
Powiat kazimierski	6
Powiat staszowski	5
Powiat opatowski	4
Powiat pińczowski	4
Powiat włoszczowski	3

Źródło: GUS (BDL)

W 2013 r. w kraju edukowało 2257 zasadniczych szkół zawodowych, gdzie uczęszczało 196553 uczniów. W województwie świętokrzyskim znajdowały się 83 szkoły zawodowe (3,68%), gdzie pobierało naukę 5944 uczniów.

Tab. 3. Zasadnicze szkoły zawodowe i szkoły przysposabiające do pracy zawodowej specjalne razem wg. województw w 2013 r.

Województw	Liczba
POLSKA	2257
MAZOWIECKIE	250
ŚLĄSKIE	241
WIELKOPOLSKIE	201
MAŁOPOLSKIE	191
DOLNOŚLĄSKIE	191
KUJAWSKO-POMORSKIE	159
ŁÓDZKIE	137
LUBELSKIE	132
ZACHODNIOPOMORSKIE	127
POMORSKIE	125
PODKARPACKIE	115
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	100
ŚWIĘTOKRZYSKIE	83
LUBUSKIE	79
OPOLSKIE	70
PODLASKIE	56

Źródło: GUS (BDL)

Na obszarze województwa świętokrzyskiego najwięcej szkół zawodowych i przysposabiających do pracy zawodowej szkół specjalnych było w Kielcach – 13, (15,66%). Najmniej tego typu placówek było podobnie jak w przypadku średnich szkół zawodowych w powiecie włoszczowskim, znajdowała się tam 1 szkoła (1,20%).

Tab. 4. Zasadnicze szkoły zawodowe i szkoły przysposabiające do pracy zawodowej specjalne razem w województwie świętokrzyskim wg. powiatów w 2013 r.

Powiat	Liczba
Powiat m.Kielce	13
Powiat skarżyski	10
Powiat konecki	7
Powiat ostrowiecki	7
Powiat buski	7
Powiat jędrzejowski	6
Powiat pińczowski	6
Powiat sandomierski	5
Powiat kielecki	5
Powiat opatowski	5
Powiat starachowicki	4
Powiat kazimierski	3
Powiat staszowski	3
Powiat włoszczowski	2

Źródło: GUS (BDL)

W 2013 r. w kraju do szkół policealnych uczęszczało 278972 uczniów, którzy kształcili się w 2467 placówkach tego typu. W województwie świętokrzyskim funkcjonowało 85 szkół policealnych co stanowi 3,45% w skali kraju i uczęszczało do nich 9115 uczniów.

Jak widać z powyższych danych zapotrzebowanie na zawodowe szkoły specjalne jest ogromne, co wiąże się z powiększeniem oferty zajęć dla uczniów oraz położenie nacisku na dokształcanie się nauczycieli czy doposażenie sal lekcyjnych w nowoczesne sprzęty do zajęć praktycznych.

Rozdział 3. DIAGNOZA POTRZEB W ZESPOLE PLACÓWEK EDUKACYJNO – WYCHOWAWCZYCH

Zapewnienie każdemu uczniowi równych szans edukacyjnych tak, aby umożliwić mu wszechstronny rozwój, odpowiadający jego indywidualnym potrzebom, możliwościom i oczekiwaniom, to najważniejszy cel współczesnej edukacji. Ten oczywisty cel w dynamicznie zmieniającym się świecie stawia przed szkołą wyzwania i zadania, których dzisiaj nie jesteśmy w stanie do końca zidentyfikować. Taki stan rzeczy tym bardziej wymaga planowania działań i wyznaczania priorytetów rozwojowych. Właściwego kierunku pracy szkoły i placówki należy szukać w sformułowanym przez władze oświatowe katalogu wymagań określających, jaka

powinna być każda polska szkoła i placówka oświatowa, na jakie wyzwania powinna reagować. W tym celu sformułowano 12 wymagań, które wskazują kierunki polityki oświatowej państwa, a szkołom i placówkom wyznaczają priorytety i zadania do realizacji. Wymagania te są jednolite dla wszystkich szkół i placówek i stanowią wymóg prawny. Informację o stopniu ich spełniania szkoły/placówki otrzymują przez nową formę nadzoru pedagogicznego, jaką jest ewaluacja. Jej wyniki przede wszystkim określają stopień realizacji wymogów państwa wobec szkół/placówek, wskazując na jakość ich pracy, ale przede wszystkim są jednym z istotnych źródeł informacji do kompleksowej i pogłębionej diagnozy potrzeb rozwojowych szkoły/placówki. Główną ideą, jaka przyświeca temu działaniu, jest poprawa efektywności systemu oświaty, zadowolenie wszystkich odbiorców usług edukacyjnych, co w efekcie służy rozwojowi. Stopień spełnienia wymagań daje informację o sposobie zarządzania, kompetencjach nauczycieli, podkreśla znaczenie partycypacji rodziców w działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej. Duży nacisk położono na pracę zespołową, indywidualizację procesu edukacji, ciągłe doskonalenie i wskazywanie właściwej hierarchii potrzeb. Są więc wymagania swego rodzaju wskazówkami, drogowskazami, kierunkami działań prowadzącymi do efektywnej pracy, które mają pomóc w rozwoju.

Diagnoza potrzeb przeprowadzona w Zasadniczej Szkole Zawodowej Zespołu Placówek Edukacyjno-Wychowawczych powstała w celu zaplanowania działań zmierzających do wzrostu efektywności pracy szkoły. Diagnoza została opracowana na podstawie analizy wyników badań ankietowych, opinii uczniów, nauczycieli, dokumentacji szkolnej oraz potrzeb rynku pracy i oczekiwań pracodawców. Uwzględnione zostały dane statystyczne zawarte w Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Powiecie Skarżyskim z listopada 2015 roku. Podczas analizy szczególną uwagę zwrócono na indywidualne potrzeby oraz możliwości psychofizyczne uczniów.

Dane statystyczne:

W skład Zespołu Placówek Edukacyjno – Wychowawczych wchodzi:

- Przedszkole Specjalne
- Liceum Ogólnokształcące Specjalne,
- Szkoła Policealna Specjalna
- Bursa Szkolna,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 1 w ZPEW:
- Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 1
- Gimnazjum Specjalne Nr 1

- Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna Nr 1
- Szkoła Przynosząca do Pracy
- Wczesne Wspomaganie Rozwoju Dziecka (od 2014r.)

Oferta edukacyjna obejmuje kształcenie w następujących zawodach:

- kucharz
- cukiernik
- stolarz

Zasadnicza Szkoła Zawodowa będąca częścią Zespołu Placówek Edukacyjno – Wychowawczych powstała 1992 roku. Jej zadaniem jest kształcenie młodzieży o szczególnych potrzebach edukacyjnych, szczególnie młodzież niepełnosprawną intelektualnie oraz niepełnosprawną ruchowo.

Nauka zawodu odbywa się w trzy letnim cyklu kształcenia. Zajęcia dydaktyczne i praktyczne odbywają się na terenie naszej placówki, a absolwenci otrzymują świadectwo ukończenia szkoły zawodowej w obranym kierunku. Każdy absolwent ma możliwość przystąpienia do zewnętrznego egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe organizowanego przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Łodzi . Dzięki temu, uczniowie nie muszą dojeżdżać do ośrodków egzaminacyjnych w innych, często odległych miastach.

Zajęcia pozalekcyjne

Na terenie placówki organizowane są zajęcia dodatkowe o charakterze rewalidacyjnym wynikające z indywidualnych potrzeb uczniów .

Misja Placówki

- kształcenie, wychowanie, przygotowywanie do życia dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, ruchowo z zaburzeniami sensorycznymi oraz zaburzeniami ze spektrum autyzmu na miarę ich możliwości na czterech etapach edukacyjnych,
- wszechstronny rozwój i przygotowanie do podejmowania dalszej nauki, ponoszenia odpowiedzialności za samodzielne życiowe decyzje młodych ludzi na progu dorosłości,
- rozwijanie u dzieci i młodzieży zainteresowań, uzdolnień, tworzenie możliwości do odkrywania indywidualnych potrzeb i ich realizację,
- umożliwianie poprzez wyposażenie młodych ludzi w odpowiednią wiedzę i umiejętności satysfakcjonującego uczestnictwa w życiu społecznym, rodzinnym, publicznym i kulturalnym.

Placówka nie oddziela dziecka od jego rodziny, rówieśników i środowiska. Podstawową zasadą pracy jest indywidualizacja wymagań, metod, form, doboru środków dydaktycznych, wychowawczych, rewalidacyjnych oraz organizacji i tempa pracy.

Wizja szkoły

Zespół Placówek Edukacyjno -Wychowawczych –to placówka nowoczesna, specjalistyczna, bezpieczna, otwarta na potrzeby środowiska lokalnego, odważnie podejmująca wyzwania edukacji na poziomie europejskim. Jest przyjazna, pierwszoplanowe miejsce w niej zajmuje dziecko na różnych etapach swojego rozwoju. Ma na celu wszechstronny rozwój ucznia/wychowanka (intelektualny, psychiczny, społeczny, zdrowotny, duchowy, estetyczny) w zgodzie z wolą rodziców przy wsparciu nauczycieli, wszystkich pracowników szkoły oraz jej sojuszników. Pomaga uczniom/wychowankom w najbardziej racjonalnym wykorzystaniu tych zasobów intelektualnych i osobowościowych. Zespół, jako placówka specjalistyczna, dzieli się wiedzą z innymi nauczycielami, prowadzi działalność kulturową i popularyzuje swoje osiągnięcia w środowisku. Organizuje różnorodne imprezy szkolne (patriotyczne, ekologiczne, okolicznościowe, sportowe, kulturowe).

W Zespole przebywają i uczą się dzieci, młodzież ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi terapeutycznymi. Aktualnie do naszej placówki uczęszczają osoby z:

- upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowany, znacznym i głębokim
- niepełnosprawnością ruchową
- niedosłuchem i niedowidzeniem
- z autyzmem
- ze sprzężonymi niepełnosprawnościami

Staramy się jak najlepiej przygotowywać naszych wychowanków do życia w społeczeństwie. Rozwijamy w nich poczucie bezpieczeństwa, szacunek dla siebie i innych, poczucie godności, odpowiedzialności i niezależności osobistej. Organizacja szkoły i jej działalność podporządkowana jest przede wszystkim wszechstronnemu rozwojowi wychowanka. Wszelkie działania rewalidacyjno-wychowawcze mają na celu dobro wychowanka. Szkoła jest placówką, w której uczniowie mogą cały swój wysiłek i czas skupić na nauce i rozwijaniu swoich zainteresowań i życiowych pasji.

3.1. Informacje o potrzebach pracodawców z terenu powiatu skarżyskiego

Dane przedstawiono na podstawie raportu rocznego opracowanego w ramach Monitoringu

zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Powiecie Skarżyskim z Listopada 2015 roku. Sprawozdanie dotyczy danych za 2015 rok. (aktualizacja danych nastąpi 28 kwietnia 2017 roku)

W roku 2015 wykazano, iż w szczególnej sytuacji na rynku pracy znalazło się 285 osób niepełnosprawnych, co stanowi 4,91% w stosunku do ogółu. W populacji osób bezrobotnych w 2015 r. nadal największy odsetek stanowiły osoby z wykształceniem zawodowym – 28,96%. Analiza zawarta w powyższym Monitoringu pozwoliła nam na uzyskanie informacji o cechach kandydatów, które w opinii pracodawców odgrywają kluczową rolę w procesie rekrutacji, a także wskazują na umiejętności brakujące potencjalnym pracownikom.

Brakujące umiejętności i uprawnienia, które według pracodawców mają wpływ na znalezienie odpowiednich kandydatów- analiza dotyczy zawodów w których kształcą się nasi uczniowie:

(wskaźnik procentowy oznacza odsetek wskazań odpowiedzi „tak” przez pracodawców)

a) Kucharze

- planowanie pracy i organizacji pracy własnej- 7,69%
- przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność -7,56%
- obsługa komputera i wykorzystanie Internetu- 6,56%
- znajomość języków obcych- 4,56%
- sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna- 4,13%
- czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim- 2,56%
- komunikacja ustna/ komunikatywność- 2,56%
- współpraca w zespole- 2,56%
- wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków- 2,56%
- wywieranie wpływu- 2,56%

b) Cukiernicy

- komunikacja ustna/ komunikatywność- 7,69%
- obsługa komputera i wykorzystanie Internetu- 7,69 %
- planowanie pracy i organizacji pracy własnej- 7,69%
- przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność- 7,69 %
- sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna- 7,69 %
- przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność -6,76%
- współpraca w zespole- 6,69 %
- wywieranie wpływu- 6,69 %
- zarządzanie ludźmi\ przywództwo- 6,69%

c) Stolarze

- obsługa komputera i wykorzystanie Internetu - 7,69%

- obsługa, montaż i naprawa urządzeń- 7,69%
- planowanie i organizacja pracy własnej- 7,69%
- przedsiębiorczość, inicjatywność, kreatywność- 7,69%
- sprawność psychofizyczna i psychomotoryczna- 7,69%
- czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim- 7,69%
- komunikacja ustna/ komunikatywność- 7,69%
- wykonywanie obliczeń- 7,69%
- wyszukiwanie informacji, analiza i wyciąganie wniosków- 7,69 %
- wywieranie wpływu- 7,69%
- zarządzanie ludźmi/ przywództwo- 7,69%
- znajomość języków obcych- 7,69 %

Jak wynika z powyższych danych, najbardziej pożądaną przez pracodawców u potencjalnych pracowników cechą lub umiejętnością jest doświadczenie zawodowe, planowanie i organizacja pracy własnej, przedsiębiorczość, inicjatywność i kreatywność oraz czytanie ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim. Problem stanowi również brak umiejętności obsługi komputera i wykorzystania Internetu, znajomość języków obcych czy współpraca w zespole.

3.2.Potrzeby uczniów

Analizując potrzeby oraz możliwości uczniów wynikające z indywidualnych potrzeb i możliwości rozwojowych i edukacyjnych , a także potrzeby rynku pracy wynika iż:

- uczniowie chcą pracować na profesjonalnym i nowoczesnym sprzęcie, dającym im możliwość poznania zastosowania oraz nabycia umiejętności obsługi danego sprzętu.
- wprowadzenie płatnych praktyk u potencjalnego pracodawcy (Zwracając uwagę na problem aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, mamy do czynienia nie tylko z barierami architektonicznymi, ale również stereotypami albo rezerwą, z jaką otoczenie traktuje tę grupę osób oraz ich możliwości. Zdarza się, że pracodawcy stygmatyzują osoby niepełnosprawne, przekonani że poziom ich wiedzy i umiejętności są bardzo niskie. W związku z tym wskazane są praktyki u potencjalnych pracodawców, które pozwolą na lepsze poznanie przyszłego pracownika, kończącego Zasadniczą Szkołę Specjalną. Ponadto płatnych praktyk zwiększa motywację do ich podejmowania, ale również uczy dysponowania posiadanymi funduszami).

Diagnoza potrzeb przeprowadzona w Zasadniczej Szkole Zawodowej Zespołu Placówek Edukacyjno-Wychowawczych wskazuje na niedostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, brak nowoczesnych programów nauczania. W związku z tym należy podnieść jakość edukacji zawodowej. Jednym z podstawowych zadań w przypadku naszej Placówki jest

doposażenie sal dydaktycznych w sprzęt, zwiększenie liczby godzin przedmiotów zawodowych, praktyk oraz wprowadzenie praktyk u pracodawców.

W szkole jest zapotrzebowanie na innowacyjne zajęcia rozwijające takie kompetencje jak:

- rozwijanie indywidualnych zajęć z zakresu rozwoju kompetencji cyfrowych, w tym z uwzględnieniem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni, ze względu na różny stopień niepełnosprawności uczniów oraz uczennic,
- wsparcie z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w tym wykorzystanie w doradztwie narzędzi TIK
- umiejętności z zakresu kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy, a więc kompetencje matematyczne, językowe, przedsiębiorczość, planowanie oraz organizacja pracy, jak również umiejętność poruszania się po rynku pracy.
- działania wpływające na kreowanie równości szans kobiet oraz mężczyzn, niedyskryminacji ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę lub pochodzenie etniczne, religię, światopogląd oraz orientację seksualną.

Sprzęt multimedialny w salach wspomógłby rozwój uczniów. Jednak głównie może wspomóc rozwój społeczny dziecka, które nie ma wzorów w domu, dzięki rozwinięciu zainteresowania technologią, można zwiększyć chęć do nauki i osiągnięcia sukcesów, w przyszłości zdobycia zawodu. Rozwój cywilizacyjny wymusza na nauczycielu zmiany w podejściu do nauczania, trzeba stwarzać warunki do samodzielnego rozwijania zainteresowań, mądrego wykorzystywania TIK. Trzeba wskazać uczniowi jak ją wykorzystywać. Z rozmów z uczniami wnika, że bardzo chętnie wykorzystują Internet do nauki, jednak nie przekłada się to na wyniki, ponieważ „nauka” ta polega na bezmyślnym przepisaniu zadania domowego. TIK to także możliwość podnoszenia kompetencji informatycznych nauczycieli, daje możliwość do ciągłego kształcenia się w tej dziedzinie, dzięki niej lekcje stają się atrakcyjniejsze.

Analiza wywiadu uczniów i nauczycieli wskazuje na następujące potrzeby:

A. Kompetencje komputerowe - dodatkowe zajęcia z informatyki

1. Osiągnięty średni wynik poziomu kompetencji cyfrowych dotyczących zagrożeń cyfrowych świadczy o konieczności zaplanowania działań edukacyjnych zwiększających kompetencje informacyjno-medialne i ogólną świadomość problematyki zagrożeń cyfrowych. Działania te powinny obejmować nauczycieli i uczniów, traktowanych jako zintegrowanych podmiotów uczestniczących w procesie wychowawczym.

2. Treści modyfikowanych programów kształcenia oraz działań edukacyjnych powinny uwzględniać zagadnienia prawa ochrony własności intelektualnej, ochrony wizerunku w sieci oraz oceny wiarygodności wyszukiwanych w sieci informacji.

3. Spośród objętych badaniami respondentów, nauczyciele charakteryzują się dobrym przygotowaniem do rozwiązywania problemów związanych z cyberprzemocą. Świadczy to o znajomości zagadnienia oraz posiadanych już doświadczeniach zawodowych sprzyjających samodzielnemu podnoszeniu wiedzy w tym zakresie.

4. Uczniowie twierdzą, że w szkole nie są realizowane zajęcia związane z podnoszeniem bezpieczeństwa cyfrowego lub nic o nich nie wiedzą. Oznacza to, że konieczne są działania edukacyjne o charakterze systemowym .

Wielu uczniów nie rozmawiało nigdy ze swoimi rodzicami na temat zagrożeń cyfrowych. Zmiana takiego stanu rzeczy jest kluczowa dla poprawy bezpieczeństwa cyfrowego uczniów.

5. Dla celów poznawczych istnieje potrzeba podejmowania dalszych badań uwzględniających w przedmiotowej problematyce badawczej szereg zmiennych pośredniczących takich, jak: styl wychowawczy, rodzaj relacji pomiędzy dzieckiem a rodzicem, struktura i specyfika funkcjonowania środowiska rodzinnego, szkolnego i rówieśniczego.

6. Wymagane jest wdrożenie procedur zwiększających bezpieczeństwo cyfrowe w szkole ze względu na małą wiedzę w tym zakresie nauczycieli i uczniów.

7. Większość nauczycieli deklaruje przestrzeganie podczas zajęć zasady zakazu użytkowania telefonów komórkowych. Niektórzy twierdzą, że nie są w stanie skontrolować wszystkich uczniów i wymusić na nich podporządkowanie się tej zasadzie.

Analizując potrzeby na dodatkowe zajęcia można stwierdzić iż:

Diagnoza przeprowadzona przez PUP wskazuje na deficyty umiejętności w zakresie:

B. Dodatkowe zajęcia z języka polskiego

- czytania ze zrozumieniem i pisanie tekstów w języku polskim.

Nasi uczniowie ze względu na deficyty wynikające z posiadanego upośledzenia intelektualnego mają trudności w czytaniu tekstów ze zrozumieniem, ilość godzin z języka polskiego jest niewystarczająca. Uważamy że należy zwiększyć ilość godzin języka polskiego co pozwoli na lepsze opanowanie i utrwalenie materiału.

C. Dodatkowe zajęcia z matematyki

- wykonywanie obliczeń.

Wszyscy uczniowie naszej szkoły posiadają orzeczenie PPP o potrzebie kształcenia specjalnego ich możliwości intelektualne, zdrowotne, motywacje i umiejętności uczenia się to czynniki, które wpływają na wyniki egzaminu zawodowego, a zwłaszcza na jego część pisemną. Z analiz wyników potwierdzających kwalifikacje zawodowe wynika, iż nasi uczniowie potrzebują większej ilości czasu na opanowanie umiejętności matematycznych niezbędnych do wykonywania zadań praktycznych. Toteż najwięcej pracy należy poświęcić kształceniu

umiejętności powtarzania danych liczbowych, jednostek miar poprzez ćwiczenie na konkretnych zadaniach z wykorzystaniem testów egzaminacyjnych z poprzednich lat. Doskonalić umiejętności przeliczania jednostek miary szczególnie w zawodach: stolarz, kucharz, cukiernik, a także ćwiczyć umiejętności posługiwania się kalkulatorem przy przeliczeniu zadań i jednostek. Dużo czasu należy poświęcić na kształcenie umiejętności czytania ze zrozumieniem, czyli pracę z tekstem, z testami egzaminacyjnymi celem upewnienia się czy uczeń zrozumiał pytania testowe. Planować więcej czasu na ćwiczenia czytania wykresów, szkiców, tabel, rysunków.

- znajomość języków obcych. Wyniki nauczania z języka obcego w ZSZ w ZPEW wskazują na potrzebę wprowadzenia dodatkowych godzin z języka angielskiego. Oceny końcowe są niezadowalające, a potrzeby na rynku pracy wymagają znajomości przynajmniej jednego języka obcego.

D. Dodatkowe zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego

Zdawalność egzaminów ZSZ jest bardzo niska. W latach 2015/2016 – 1 osoba, w latach 2016/2017 – 2 osoby. Często zdarza się, że uczniowie nie decydują się na podejście do egzaminów, którego wymogi są na równi ze szkołami masowymi. Wynika to z ich niskiej samooceny i braku motywacji. W związku z tym potrzebne są zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego. Podczas takich zajęć uczniowie mają możliwość zaplanować karierę edukacyjno – zawodową.

Jak wykazały wyniki ankiety rozpowszechnionej wśród uczniów ZSZ w Zespole Placówek Edukacyjno – Wychowawczych w Skarżysku – Kamiennej, gdzie reprezentatywną grupę biorącą udział w badaniu ankietowym stanowiło 20 uczniów, tj. 13 chłopców oraz 7 dziewcząt, 20 uczniów stwierdza, że w szkole nie ma zorganizowanych zajęć pozalekcyjnych. 20 uczniów nie uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych. Jako powód młodzież wskazuje:

- brak wiedzy o zajęciach pozalekcyjnych – 14 uczniów
- zajęcia są nieinteresujące – 0 uczniów
- brak możliwości dojazdu na zajęcia pozalekcyjne – 2 uczniów
- zbyt dużo innych zajęć i brak czasu na dodatkowe zajęcia w szkole – 4 uczniów.

Młodzież ZSZ jest zainteresowana udziałem w następujących zajęciach pozalekcyjnych:

- Język angielski zawodowy –16 osoby
- zajęcia komputerowe- 20
- przedsiębiorczość - 17
- warsztaty Tolerancja – 19
- warsztaty o rynku pracy – 20
- warsztaty z planowania pracy - 18

- matematycznej – 18 osób
- doradztwo zawodowe – 19 osoba
- język polski – 16 osób

Uczniowie chcieliby wziąć udział w kursach zawodowych: kucharz – 10 osób, stolarz – 8 osób, cukiernik – 2 osoby. Wyposażenie warsztatów/stanowisk pracy zostało przez uczniów ocenione jako:

Dobre – 4 uczniów

Niewystarczające lub mało nowoczesne – 16 uczniów

Zdobywane w szkole umiejętności praktyczne uczniowie ocenili następująco:

Zdobyte umiejętności zaspokajają oczekiwania – 5 osób

Zdobyte umiejętności są wystarczające – 2 osoby

Zdobyte umiejętności są poniżej oczekiwań – 12 osoby

Nie zdobyłam / nie zdobyłem jeszcze żadnych umiejętności praktycznych w zawodzie – 1 osoba

Przygotowanie z nauki zawodu do egzaminu zewnętrznego potwierdzającego kwalifikacje zawodowe uczniowie ocenili następująco:

6 uczniów zna wymagania egzaminacyjne i uważa, że do egzaminu zostaną dobrze przygotowani.

5 uczniów znam wymagania egzaminacyjne i uważa, że do egzaminu zostaną przygotowani w stopniu wystarczającym.

4 uczniów zna wymagania egzaminacyjne i uważa, że nie będą dobrze przygotowani do egzaminu.

5 uczniów nie zna wymagań egzaminacyjnych.

Zainteresowanie udziałem w wizytach studyjnych/wyjazdach edukacyjnych mających na celu zwiedzenie uczelni wyższych zgodnych z kierunkiem kształcenia, poznanie nowoczesnych parków technicznych i firm produkcyjnych w ZSZ przedstawia się następująco:

Zainteresowani wyjazdami – 14 uczniów

Niezainteresowani wyjazdami – 6 uczniów

Zainteresowani zdobywaniem doświadczenia zawodowego przez uczestniczenie w płatnej praktyce zawodowej/stażu zgodnym z kierunkiem kształcenia, zorganizowanym w czasie wolnym od zajęć lekcyjnych np. w weekendy, ferie, wakacje:

Zainteresowani praktykami i stażami – 16 uczniów

Niezainteresowani praktykami i stażami -4 uczniów

Dla młodzieży praktyka zawodowa/ staż to:

Możliwość zdobycia doświadczenia zawodowego - 12 uczniów

Szansa na podniesienie kompetencji miękkich np. umiejętność pracy w grupie, organizacji pracy, zarządzania czasem – 4 uczniów

Możliwość weryfikacji wybranego zawodu, sprawdzenia czy wybrany zawód jest tym co chce w życiu robić – 2 uczniów

Okazja do poznania nowych ludzi, nawiązywania relacji społecznych – 2 uczeń

W szkole uczą się uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych wynikających z:

a) zaburzeń (np. rozwojowych, obniżonych możliwości intelektualnych, wad wymowy),

b) niepełnosprawności,

c) specyficznych trudności w uczeniu się, w tym niepowodzeń edukacyjnych,

d) zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego i kontaktami środowiskowymi.

3.3.Potrzeby nauczycieli z zakresu doskonalenia

Kadra pedagogiczna ucząca w Zasadniczej Szkole Zawodowej Specjalnej - zasoby ludzkie:

W Zespole Placówek Edukacyjno-Wychowawczych zatrudnionych jest 89 nauczycieli na 76,91 etatach. Źródło: Kompleksowy Plan Rozwoju Szkół w powiecie skarżyskim na lata 2016-2023 z listopada 2016.

16 M, 73 K

Największą grupę stanowią nauczyciele dyplomowani.

Kadra pedagogiczna:

- wykształcona, kompetentna, profesjonalna i innowacyjna.
- gwarantuje bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne naszym wychowankom.
- stale się doskonali i podnosi dodatkowe kwalifikacje zgodne z potrzebami uczniów.
- stosuje innowacyjne, aktywizujące metody nauczania i atrakcyjne formy pracy, wykorzystuje nowoczesną bazę dydaktyczną.
- opracowuje i propaguje własne programy autorskie oraz wdraża i realizuje projekty edukacyjne i wychowawcze.
- opiera współpracę z rodzicami i środowiskiem lokalnym na zasadach dialogu i partnerstwa

Każdy pracownik, niezależnie od wieku i doświadczenia, może wnieść do organizacji coś unikalnego, co pozwoli na jej rozwój i wzrost. Na przestrzeni rozwoju kariery każda osoba wymaga jednak innych zabiegów, aby mogła zwiększać swoją efektywność i zaangażowanie w organizację. Wiedza na temat etapu rozwoju kariery i oczekiwań pracownika wydaje się zatem kluczowa dla powodzenia zarządzania ludźmi w organizacji i wzrostu konkurencyjności na

ryнку. Nasza kadra pomimo wysoko wykształconych kompetencji zawodowych wyraża chęć dalszego dokształcania i poszerzania wiedzy.

Rekomenduje się stały monitoring potrzeb szkoleniowych. Wynika to z konieczności reagowania na nowo pojawiające się potrzeby doskonalenia zawodowego. Mając na względzie nowe zadania ustawowe nakładane na jednostki gminne jak i powiatowe zaleca się prowadzenie szkoleń oraz innych form kształcenia i podnoszenia kwalifikacji również z nowych obszarów tematycznych. Ważnym akcentem realizowanych przedsięwzięć szkoleniowych dla pracowników pomocy i integracji społecznej powinno być nabycie przez uczestników nie tylko wiedzy teoretycznej ale również umiejętności praktycznych, niezbędnych podczas wykonywania pracy.

3.4. Informacje o potrzebach z zakresu wyposażenia pracowni zawodowych

Pytając nauczycieli w wywiadach indywidualnych o ocenę wyposażenia pracowni wskazali oni w większości, że jest dobre (9 na 10 pytanych), jednakże wszyscy sygnalizowali brak komputerów z oprogramowaniem (żadna pracownia ZSZ w ZPEW nie posiada komputerów), pomocy multimedialnych tj. projektor, rzutnik, urządzenie wielofunkcyjne, przenośny ekran, czy nowoczesne oprogramowanie AUTOCAD- bardzo przydatne w pracowni stolarskiej dające uczniom możliwość uczyć się na najwyższym i nowoczesnym poziomie. Ponadto nauczyciele wymieniali urządzenia, których brakuje ze względu na szybką eksploatację tj. sztućce, obrusy, zastawy, blachy silikonowe do pieców konwekcyjnych, odzież ochronna (fartuchy, czepki, zapaski), formy do wypieków. Natomiast nauczyciele uczący na kierunku stolarz wskazywali zapotrzebowanie na urządzenia tj. wyrzynarka, maszyna do drukowania sklejki- drewna.

Pytając nauczycieli o zajęcia praktyczne, większa część respondentów wskazała na potrzebę zwiększenia ilości godzin zajęć praktycznych dla uczniów na terenie placówki (8 na 10 pytanych)- co lepiej przygotowuje naszych uczniów do egzaminów końcowych. Wszyscy pytani nauczyciele zauważyli potrzebę wprowadzenia dodatkowych praktyk dla uczniów u potencjalnych pracodawców (10 na 10 pytanych).

Baza dydaktyczna:

1. Pracownie cukiernicze- 2 (z czego jedna pracownia została przeznaczona dla Warsztatów Terapii Zajęciowej.
2. Pracownie kucharskie- 2
3. Pracownie do zajęć stolarskich- 3

Nasze pracownie zajęć praktycznych są równocześnie pracowniami egzaminacyjnymi OKE, ich wyposażenie jest nowoczesne i profesjonalne. Jesteśmy jednym z niewielu w województwie ośrodkiem egzaminacyjnym w kształconych przez nas zawodach. Na terenie placówki znajduje się dwie pracownie cukiernicze, dwie kucharskie i trzy do zajęć stolarskich. Naukę zawodu prowadzą nauczyciele posiadający specjalistyczną wiedzę i bogate doświadczenie w pracy z młodzieżą o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Oferujemy młodzieży wiele możliwości rozwijania zainteresowań w ramach zajęć pozalekcyjnych. Uczniowie mogą rozwijać tu swoje pasje sportowe, informatyczne, teatralne, plastyczne, fotograficzne czy kulinarne. Dzięki współpracy ze Świętokrzyskim Biurem Rozwoju Regionalnego w szkole zawodowej realizowane są projekty współfinansowane przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Wyposażenie pracowni jest zgodne z podstawą programową dla zawodów ale stale wymaga uzupełniania i unowocześniania.

Analizując potrzeby nauczycieli można stwierdzić, iż wyposażenie pracowni jest zgodne z podstawą programową dla zawodów, lecz stale wymaga uzupełniania i unowocześniania. Profesjonalny i nowoczesny sprzęt pozwoli na spełnianie potrzeb coraz bardziej wymagającego rynku pracy, co zwiększy poziom kwalifikacji naszych uczniów.

Diagnoza sprzętu :

Placówka jest przygotowana do kształcenia w zawodzie kucharz zgodnie z podstawą programową i wymaganiami OKE, jednak potrzeby szkoły wynikają z szybkiego starzenia się sprzętu oraz unowocześnienia posiadanej bazy dydaktycznej.

Pracownia zawodu Kucharz wymaga zmiany lub doposażenia w:

- frytkownica
- maszynka do mięsa,
- kombiwar MPM,
- szybkowar
- lodówko-zamrażarka,
- wyciskarka do soku
- syfon do bitej śmietany,
- czajniki elektryczne 2 ,
- blender- 2 szt
- robot kuchenny
- gofrownica MPM,
- gofrownica DEZAL,

- patelnia elektryczna do naleśników,
- profesjonalna pierogarka,
- miksery ręczne SENCOR,
- podgrzewacze elektryczne,
- patelnie teflonowe do indukcji z pokrywą,

II. Pracownia cukiernicza.

Placówka jest przygotowana do kształcenia w zawodzie cukiernik zgodnie z podstawą programową i wymaganiami OKE, jednak potrzeby szkoły wynikają z szybkiego starzenia się sprzętu oraz unowocześnienia posiadanej bazy dydaktycznej.

Pracownia zawodu Cukiernik wymaga zmiany lub doposażenia w:

- chłodziarka Polar
- pistolet do czekolady
- blachy silikonowe
- formy do wypieków
- stół chłodniczy-
- stojak obrotowy
- cylinder pomiarowy
- fontanna do czekolady,
- lodówka Indesit,
- chłodnia.

III. Pracownia stolarska.

Placówka jest przygotowana do kształcenia w zawodzie stolarz zgodnie z podstawą programową i wymaganiami OKE, jednak potrzeby szkoły wynikają z szybkiego starzenia się sprzętu oraz unowocześnienia posiadanej bazy dydaktycznej.

Pracownia zawodu Stolarz wymaga zmiany lub doposażenia w:

- komputer z oprogramowaniem AUTOCAD,
- ekran,
- rzutnik,
- urządzenie wielofunkcyjne
- wyrzynarka

- wiertarka dwubiegunowa
- zagłębiarka,
- wiertarka,
- wiertło do konfirmantów 5/7 mm,
- wiertło do konfirmantów 4/6 mm,
- klucze imbusy z kulka długie – komplet,
- urządzenie odciągowe.

IV. Pracownia pracownika doradcy zawodowego wymaga doposażenia w narzędzie TIK m.in:

- testy kompetencji
- filmy instruktarzowe
- portfilo kariery
- Kariera na Maxa

Wnioski

Celem kształcenia zawodowego jest przekazanie wiedzy i praktycznych umiejętności z zakresu przemysłu, rolnictwa i hodowli oraz szeroko rozumianych usług. Zakłada się, że końcowym efektem kształcenia zawodowego jest wyedukowanie osób pod kątem określonej specjalności, których praca zawodowa będzie w istotny sposób wpływać na stan gospodarki narodowej. Reforma systemu edukacji z końca lat 90 w dużej mierze przyczyniła się do obniżenia znaczenia szkolnictwa zawodowego. Efektem tego jest brak wykwalifikowanych specjalistów w danych zawodach na rynku pracy. Generalnie kształcenie zawodowe należy w sposób bezpośredni wiązać z rynkiem pracy zarówno globalnym jak i lokalnym.

Wiele miejsca szkolnictwu zawodowemu poświęcone jest w dokumentach strategicznych różnego szczebla. Kładziono w nich nacisk przede wszystkim na poprawę szkolnictwa zawodowego poprzez stworzenie młodym ludziom możliwości zdobycia zawodu dostosowanego do zapotrzebowania na rynku pracy oraz na włączenie w jak największym stopniu pracodawców/przedsiębiorców w procesy związane z kształceniem zawodowym.

Na wzrost efektywności kształcenia zawodowego oprócz współdziałania szkół

zawodowych z pracodawcami a w szczególności przedsiębiorcami będzie miało również wpływ wyrównanie poziomu kształcenia zawodowego wśród szkół zawodowych.

W celu wyrównania poziomu kształcenia zawodowego na obszarze województwa świętokrzyskiego proponuje się w pierwszej kolejności objęcie wsparciem szkół zawodowych które osiągnęły najslabsze wyniki edukacyjne. Jako miernik jakości kształcenia w analizie przyjęto poziom zdawalności egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe (egzamin zawodowy) w poszczególnych zawodach lub kwalifikacjach, porównując go do poziomu średniej wojewódzkiej zdawalności w określonym zawodzie/kwalifikacji (średnia wojewódzka zdawalność w danym zawodzie/kwalifikacji była liczona na podstawie poziomu zdawalności w poszczególnych szkołach zawodowych).

Z przeprowadzonej analizy wynika, że według najbardziej aktualnych, publikowanych danych GUS w 2013 r. w województwie świętokrzyskim funkcjonowało 126 szkół zawodowych (co stanowi 4,22% ogółu szkół w kraju), w których kształciło się 21649 uczniów.

Zdawalność egzaminów zawodowych w roku 2014 r. w poszczególnych szkołach oraz dla określonych zawodów/kwalifikacji miała bardzo dużą rozpiętość i mieściła się w przedziale od 0% do 100%. Analizując zdawalność egzaminów zawodowych według typu szkoły (zasadnicze szkoły zawodowe i średnie szkoły zawodowe) uzyskuje się identyczny przedział rozpiętości zdawalności egzaminów zawodowych od 0% do 100%. Na tak duży przedział zdawalności od 0% do 100% nie przekładały się również terminy sesji egzaminacyjnych oraz rodzaj egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe (egzaminy prowadzone według zasad obowiązujących uczniów, którzy rozpoczęli naukę przed 1 września 2012 r. i będą zdawać „stary” egzamin zawodowy przeprowadzany do roku szkolnego 2016/2017 oraz „nowy” rodzaj egzaminu zawodowego przeprowadzany dla osób, które rozpoczęły naukę nie wcześniej niż 1 września 2012 r. lub przystępują do egzaminu w trybie egzaminu eksternistycznego).

Wobec powyższego wydaje się zasadne, żeby w celu wyrównania poziomu kształcenia zawodowego w województwie świętokrzyskim objąć wsparciem w pierwszej kolejności szkoły zawodowe, w których poziom zdawalności egzaminów zawodowych dla poszczególnych zawodów/kwalifikacji był niższy od średniej wojewódzkiej zdawalności egzaminu zawodowego dla określonego zawodu/kwalifikacji w danej sesji egzaminacyjnej oraz szkoły w których średni wojewódzki poziom zdawalności dla

danego zawodu/kwalifikacji nie przekroczył 50%. Zaznaczyć należy, że najprawdopodobniej niski poziom zdawalności egzaminów zawodowych w poszczególnych szkołach związany jest z niewystarczającym zapleczem technicznym niezbędnym do praktycznej nauki zawodu, a kształcenie zawodowe nie może opierać się głównie na zdobywaniu wiedzy książkowej.

Załącznik nr 1

Inwentarz Zasadniczej Szkoły Zawodowej w ZPEW

lp	nazwa przedmiotu	ilość	cena	wartość
1.	blender	1	195,20 zł	195,20 zł
2.	czajnik elektryczny Amica	1	85,40 zł	85,40 zł
3.	naświetlacz do jaj	1	793,00 zł	793,00 zł
4.	frytkownica	1	610,00 zł	610,00 zł
5.	maszynka do mięsa Zelmer	1	366,00 zł	366,00 zł
6.	krajalnica Zelmer	1	305,00 zł	305,00 zł
7.	kombiwar MPM	1	244,00 zł	244,00 zł
8.	szybkowar	1	488,00 zł	488,00 zł
9.	walek do ciasta na łożysk.	1	73,20 zł	73,20 zł
10.	serwetnik ze stali	1	18,30 zł	18,30 zł
11.	miarki stalowe różne	2	122,00 zł	244,00 zł

12.	syfon do bitej śmietany	1	244,00 zł	244,00 zł
13.	patera do owoców i ciast	1	73,20 zł	73,20 zł
14.	zestaw do dekoracji ciast	2	48,80 zł	97,60 zł
15.	przesiewacz do mąki	2	73,20 zł	146,40 zł
16.	stojak obrotowy na owoce	1	268,40 zł	268,40 zł
17.	pojemnik ze stali	1	36,60 zł	36,60 zł
18.	patelnia zestaw	1	305,00 zł	305,00 zł
19.	zest.przybor.kuch.Gerlach	1	73,20 zł	73,20 zł
20.	deski do krojenia	2	24,40 zł	48,80 zł
21.	taca mahoń	1	73,20 zł	73,20 zł
22.	formy do wypieku ciast	3	30,50 zł	91,50 zł
23.	cylinder pomiarowy	1	122,00 zł	122,00 zł
24.	waga kuchenna	1	73,20 zł	73,20 zł
25.	kuchnia mikrofal.Amica	1	400,00 zł	400,00 zł
26.	patelnia elektryczna	1	500,00 zł	500,00 zł
27.	ekspres do kawy Zelmer	1	450,00 zł	450,00 zł
28.	lodówko-zamrażarka	1		

			950,00 zł	950,00 zł
29.	waga kuch.elektroniczna	1	96,00 zł	96,00 zł
30.	biurko	1	67,00 zł	67,00 zł
31.	kuchnia elektr.Mastercook	1	1 020,00 zł	1 020,00 zł
32.	piekarnik zanussi	1	620,00 zł	620,00 zł
33.	ubijaczka	1	11 468,00 zł	11 468,00 zł
34.	mikser-robot	1	1 317,60 zł	1 317,60 zł
35.	waga elektroniczna	1	80,00 zł	80,00 zł
36.	mikser Philips	1	108,00 zł	108,00 zł
37.	mikser	1	- zł	- zł
38.	mikser Zelmer	1	135,02 zł	135,02 zł
39.	tablica szkolna	1	24,50 zł	24,50 zł
40.	mikser Zelmer	1	108,00 zł	108,00 zł
41.	zestaw mebli kuchennych	1	1 896,61 zł	1 896,61 zł
42.	krzesło tapicerowane	1	- zł	- zł
43.	zlew dwukomorowy	1	- zł	- zł
44.	umywalka	1	- zł	- zł

45.	suszarka na sztucze i talerze	1	- zł	- zł
46.	blachy do pieczenia różne	16	- zł	- zł
47.	cylinder stalowy	2	- zł	- zł
48.	gaśnica	2	- zł	- zł
49.	Stół kuchenny	2	- zł	- zł
50.	taboret	3	- zł	- zł
51.	stolnica	2	- zł	- zł
52.	waga zegarowa	2	- zł	- zł
53.	walek drewniany	3	- zł	- zł
54.	sito do mąki drewn.	2	- zł	- zł
55.	sito stalowe	2	- zł	- zł
56.	cedzak stalowy	2	- zł	- zł
57.	garnek emaliowy	5	- zł	- zł
58.	garnek stalowy	5	- zł	- zł
59.	rondel stalowy	3	- zł	- zł
60.	patelnia stalowa	1	- zł	- zł
61.	patelnia Tefal	2		

			- zł	- zł
62.	nóż kuchenny	2	- zł	- zł
63.	nóż obierak	2	- zł	- zł
64.	łyżki duże różne	10	- zł	- zł
65.	widelce różne	10	- zł	- zł
66.	łyżeczki małe różne	10	- zł	- zł
67.	talerze różne	26	- zł	- zł
68.	szklanki różne	22	- zł	- zł
69.	łyżki drewniane	4	- zł	- zł
70.	kosz na śmieci	1	- zł	- zł
71.	szczotka do zamiatania	1	- zł	- zł
72.	mop	1	- zł	- zł
73.	szczotka zmiotka	1	- zł	- zł
74.	maszynka do mięsa	1	229,00 zł	229,00 zł
75.	naświetlacz do jaj	1	793,00 zł	793,00 zł
76.	zestaw garnków ze stali	2	610,00 zł	220,00 zł
77.	maszynka elektr.do mięsa	1	366,00 zł	366,00 zł

78.	walek na łożyskach	2	73,20 zł	146,40 zł
79.	kombiwar	1	244,00 zł	244,00 zł
80.	frytownica	1	610,00 zł	610,00 zł
81.	otwieracz do konserw	1	244,00 zł	244,00 zł
82.	przesiewacz do mąki	3	73,20 zł	219,60 zł
83.	nóż elektr.Moulinex	1	183,00 zł	183,00 zł
84.	wyciskarka do soku	1	122,00 zł	122,00 zł
85.	kuchnia Amica	1	2 440,00 zł	2 440,00 zł
86.	chłodziarko-zamrażarka	1	9 760,00 zł	9 760,00 zł
87.	dzbanek na sok	2	48,80 zł	97,60 zł
88.	syfon do bitej śmietany	1	244,00 zł	244,00 zł
89.	szczypce cukiernicze	1	36,60 zł	36,60 zł
90.	szczypce do spaghetti	1	24,40 zł	24,40 zł
91.	radelko do ciasta	1	30,50 zł	30,50 zł
92.	taca mahoń	1	73,20 zł	73,20 zł
93.	sosjerka	2	24,40 zł	48,80 zł
94.	serwetnik	1		

			18,30 zł	18,30 zł
95.	pojemnik ze stali(miski)	2	36,60 zł	73,20 zł
96.	formy do wypieku	8	73,20 zł	585,60 zł
97.	zest.przybor.kuch.Gerlach	1	73,20 zł	73,20 zł
98.	zestaw do dekor.ciastr	3	48,80 zł	146,40 zł
99.	zestaw patelni	1	305,00 zł	305,00 zł
100.	cylinder pomiarowy	1	122,00 zł	122,00 zł
101.	walkownica do ciasta	1	17 080,00 zł	17 080,00 zł
102.	tortownica do ciasta	2	97,60 zł	195,20 zł
103.	miarki stal.różne(misy z uchem)	2	122,00 zł	244,00 zł
104.	formy do wypieku ciast	4	30,50 zł	122,00 zł
105.	podgrzewacz	1	122,00 zł	122,00 zł
106.	stojak obrotowy	1	268,00 zł	268,00 zł
107.	kuchnia mikrofal.Zelmer	1	427,00 zł	427,00 zł
108.	kuchnia elektryczna	1	930,00 zł	930,00 zł
109.	biurko z szufladami	1	68,70 zł	68,70 zł
110.	naświetlacz do jaj	1	869,99 zł	869,99 zł

111.	mikser-robot B5D	1	1 317,60 zł	1 317,60 zł
112.	ubijaczka	1	11 468,00 zł	11 468,00 zł
113.	wafelnica	1	145,00 zł	145,00 zł
114.	piec cukierniczy 3panele	1	66 919,44 zł	66 919,44 zł
115.	krzesło laguna	1	175,00 zł	175,00 zł
116.	tablica trójnożna	1	468,85 zł	468,85 zł
117.	stół jadalny	2	75,33 zł	150,66 zł
118.	waga elektryczna kuch.	1	59,90 zł	59,90 zł
119.	waga elektroniczna	1	655,59 zł	655,59 zł
120.	taca do dzielarko-zaokrągl.	1	499,99 zł	499,99 zł
121.	taca do dzielarko-zaokrągl.	2	499,98 zł	999,96 zł
122.	czajnik Zelmer	1	100,00 zł	100,00 zł
123.	robot Fenomen Zelmer	1	801,00 zł	801,00 zł
124.	robot kuch. Z misą	1	900,00 zł	900,00 zł
125.	zmywarka	1	1 600,01 zł	1 600,01 zł
126.	laptop Dell 3540	1	- zł	- zł
127.	mikser Zelmer	1		

			- zł	- zł
128.	taborety	7	- zł	- zł
129.	meble kuchenne -kpl	1	- zł	- zł
130.	robot kuchenny Zelmer	1	- zł	- zł
131.	szafa chłodniczaBolarus	1	4 138,24 zł	4 138,24 zł
132.	naświetlacz do jajMesko	1	793,00 zł	793,00 zł
133.	blender Bosh	1	195,20 zł	195,20 zł
134.	frytownica Tefal	1	610,00 zł	610,00 zł
135.	szybkowar	1	488,00 zł	488,00 zł
136.	nóż elektryczny Moulinex	1	183,00 zł	183,00 zł
137.	zaczep rozstawny	1	366,00 zł	366,00 zł
138.	zest.przybor.kuch.Gerlach	1	73,20 zł	73,20 zł
139.	walek do ciasta na łożysk.	1	73,20 zł	73,20 zł
140.	tortownica	1	97,60 zł	97,60 zł
141.	syfon do bitej śmietany	1	244,00 zł	244,00 zł
142.	stojak obrotowy	1	268,40 zł	268,40 zł
143.	taca mahoń	1	73,20 zł	73,20 zł

144.	szczypce do spaghetti	1	24,40 zł	24,40 zł
145.	zestaw do dekoracji ciast	1	48,80 zł	48,80 zł
146.	cylinder pomiarowy	2	122,00 zł	244,00 zł
147.	przesiewacz do maki	1	73,20 zł	73,20 zł
148.	blachy do pieczenia	4	48,80 zł	195,20 zł
149.	pojemnik ze stali(miska)	3	36,60 zł	109,80 zł
150.	miarki stalowe różne	1	122,00 zł	122,00 zł
151.	formy do wypieku duże	7	73,20 zł	512,40 zł
152.	formy do wypieku ciast	3	30,50 zł	91,50 zł
153.	nóż dekoracyjny Stalgast	5	36,60 zł	183,00 zł
154.	dzbanek	1	48,80 zł	48,80 zł
155.	lodówko-zamrażarka	1	950,00 zł	950,00 zł
156.	maszynka do mięsa Zelmer	1	194,00 zł	194,00 zł
157.	czajnik elektrycznyZelmer	1	100,00 zł	100,00 zł
158.	zestaw mebli	1	1 822,50 zł	1 822,50 zł
159.	waga elektroniczna	1	750,30 zł	750,30 zł
160.	ubijaczka	1	11	11

			468,00 zł	468,00 zł
161.	mikser- robot	1	1 317,60 zł	1 317,60 zł
162.	kuchnia elektr. Mastercook	1	700,00 zł	700,00 zł
163.	piekarnik Zanussi	1	620,00 zł	620,00 zł
164.	piec elektr.cukierniczy 3cz.	1	66 919,44 zł	66 919,44 zł
165.	mikser Zemer Robi	1	135,00 zł	135,00 zł
166.	krzesło obrotowe	1	155,00 zł	155,00 zł
167.	stół chłodniczy	1	2 570,70 zł	2 570,70 zł
168.	taboret szczecinek	10	- zł	- zł
169.	tablica	1	207,71 zł	207,71 zł
170.	gaśnica proszkowa	1	- zł	- zł
171.	gaśnica do oleju	1	- zł	- zł
172.	skaner+drukarka	1	220,00 zł	220,00 zł
173.	drukarka Samsung	1	600,00 zł	600,00 zł
174.	chłodziarko-zamrażarka	1	9 760,00 zł	9 760,00 zł
175.	czajnik Amica	1	85,40 zł	85,40 zł
176.	maszynka do mięsa zelmer	1	366,00 zł	366,00 zł

177.	blender Bosh	1	195,20 zł	195,20 zł
178.	krajalnica Zelmer	1	305,00 zł	305,00 zł
179.	kuchnia mikrofal.Zelmer	1	427,00 zł	427,00 zł
180.	frytownica Tefal	1	610,00 zł	610,00 zł
181.	grill elektr.First	1	146,40 zł	146,40 zł
182.	naświetlacz do jaj 10szt	1	793,00 zł	793,00 zł
183.	szybkowar	1	488,00 zł	488,00 zł
184.	waza do zupy z chochlą	1	61,00 zł	61,00 zł
185.	salaterka	2	24,40 zł	48,80 zł
186.	sztućce -kpl	2	73,20 zł	146,40 zł
187.	nóż elektrycznyMoulinex	1	183,00 zł	183,00 zł
188.	zest.przybor.kuch.Gerlach	1	73,20 zł	73,20 zł
189.	dzbanek	1	48,80 zł	48,80 zł
190.	zestaw do przypraw	2	18,30 zł	36,60 zł
191.	serwetnik metalowy	1	18,30 zł	18,30 zł
192.	taca mahoń laminat	2	73,20 zł	146,40 zł
193.	wyciskarka owoc.Ariete	1		

			122,00 zł	122,00 zł
194.	otwieracz do konserw	1	244,00 zł	244,00 zł
195.	sosjerka	3	24,40 zł	73,20 zł
196.	stojak obrotowy	1	268,40 zł	268,40 zł
197.	cylinder pomiarowy	2	122,00 zł	244,00 zł
198.	przesiewacz do mąki	2	73,20 zł	146,40 zł
199.	syfon do bitej śmietany	1	244,00 zł	244,00 zł
200.	deska do krojenia	2	24,40 zł	48,80 zł
201.	walek do ciasta na łożysku	1	73,20 zł	73,20 zł
202.	patelnia do ryb	1	305,00 zł	305,00 zł
203.	patelnia z pokrywą Stalgast	2	244,00 zł	488,00 zł
204.	tłuczek do mięsa	1	61,00 zł	61,00 zł
205.	krajalnica do jaj	1	48,80 zł	48,80 zł
206.	miarki stalowe różnej wiel.	2	122,00 zł	244,00 zł
207.	pojemnik ze stali-misa	2	36,60 zł	73,20 zł
208.	szczypce do spaghetti	1	24,40 zł	24,40 zł
209.	talerze białe obiad.	6	7,32 zł	43,92 zł

210.	radelko do ciasta	1	30,50 zł	30,50 zł
211.	zestaw garów ze stali	1	610,00 zł	610,00 zł
212.	waga elektr.Ezdom	1	73,20 zł	73,20 zł
213.	nóż do sera	1	73,20 zł	73,20 zł
214.	półmisek	5	24,40 zł	122,00 zł
215.	podgrzewacz	1	122,00 zł	122,00 zł
216.	nóż dekoracyjny Stalgast	5	36,60 zł	183,00 zł
217.	zestaw patelni	1	305,00 zł	305,00 zł
218.	szafa ubraniowa	1	220,00 zł	220,00 zł
219.	kuchnia elektr.Mastercook	1	020,00 zł	020,00 zł
220.	tablica szkolna	1	95,00 zł	95,00 zł
221.	krzesło tapicerowane	1	92,00 zł	92,00 zł
222.	wózek do pieca INPRO	1	478,60 zł	478,60 zł
223.	kuchnia indukcyjnaAmica	1	754,01 zł	754,01 zł
224.	kuchnia indukcyjnaAmica	1	754,00 zł	754,00 zł
225.	zmywarka Bosh	1	600,00 zł	600,00 zł
226.	robot kuchenny z misą	1		

			900,00 zł	900,00 zł
227.	robot kuch.FenomenZelm.	1	801,01 zł	801,01 zł
228.	maszynka do mięsa Zelmer	1	194,01 zł	194,01 zł
229.	waga elektryczna	1	96,00 zł	96,00 zł
230.	zestaw noży	1	25,97 zł	25,97 zł
231.	blat metalowy roboczy	2	- zł	- zł
232.	taboret szczecinek	2	- zł	- zł
233.	krzesło biurowe	2	- zł	- zł
234.	talerz biały duży	18	- zł	- zł
235.	talerz biały głęboki	12	- zł	- zł
236.	talerz biały mały	9	- zł	- zł
237.	spodek biały	6	- zł	- zł
238.	talerz owalny	4	- zł	- zł
239.	talerz głęboki duralex	7	- zł	- zł
240.	półmiski duralex	2	- zł	- zł
241.	flaczarka duralex	4	- zł	- zł
242.	talerz płytki duralex	8	- zł	- zł

243.	talerz duży -różne	14	- zł	- zł
244.	talerz głęboki- różne	10	- zł	- zł
245.	talerz mały- różne	23	- zł	- zł
246.	flaczarka biała	3	- zł	- zł
247.	miska metalowa	5	- zł	- zł
248.	miski plastikowe- kpl	1	- zł	- zł
249.	szklanki różne	14	- zł	- zł
250.	kubki różne	9	- zł	- zł
251.	filizanki różne	19	- zł	- zł
252.	filizanka biała	9	- zł	- zł
253.	spodek	8	- zł	- zł
254.	noże	20	- zł	- zł
255.	łyżeczka mała	8	- zł	- zł
256.	łyżka duża	11	- zł	- zł
257.	widelec	10	- zł	- zł
258.	walek drewniany	4	- zł	- zł
259.	łopatka drewniana	8		

			- zł	- zł
260.	łyżka wazowa	2	- zł	- zł
261.	trzepaczka różgowa	3	- zł	- zł
262.	łyżka cedzakowa	2	- zł	- zł
263.	łyżka do sosu	3	- zł	- zł
264.	sitko duże	3	- zł	- zł
265.	gaśnica proszkowa	1	- zł	- zł
266.	gaśnica mała	1	- zł	- zł
267.	zlew dwukomorowy	3	- zł	- zł
268.	komplet mebli kuchennych	1	- zł	- zł
269.	podgrzewacz	8	122,00 zł	976,00 zł
270.	pojemnik plastikowy	13	48,80 zł	634,40 zł
271.	syfon do bitej śmietany	1	244,00 zł	244,00 zł
272.	tluczek do mięsa	1	61,00 zł	61,00 zł
273.	zestaw do dekoracji ciast	2	48,80 zł	97,60 zł
274.	krajalnica Zelmer	2	305,00 zł	610,00 zł
275.	cylinder pomiarowy	2	122,00 zł	244,00 zł

276.	nóż elektr.Moulinex	1	183,00 zł	183,00 zł
277.	serwetnik ze stali	17	18,30 zł	311,10 zł
278.	radelko do ciasta	2	30,50 zł	61,00 zł
279.	szczypce do spaghetti	1	24,40 zł	24,40 zł
280.	szczypce cukiernicze	3	36,60 zł	109,80 zł
281.	sosjerka	3	24,40 zł	73,20 zł
282.	taca stalowa z rączkami	8	73,20 zł	585,60 zł
283.	patelnia do ryb	2	305,00 zł	610,00 zł
284.	kombiwar MPM	1	244,00 zł	244,00 zł
285.	waza do zupy Stalgast	4	61,00 zł	244,00 zł
286.	pojemnik termoizolacyjny	1	183,00 zł	183,00 zł
287.	szybkowar	2	488,00 zł	976,00 zł
288.	zestaw garnków ze stali	1	610,00 zł	610,00 zł
289.	taca mahoń	3	73,20 zł	219,60 zł
290.	termos z dozown.Stalgast	2	366,00 zł	732,00 zł
291.	zestaw talerzy	1	366,00 zł	366,00 zł
292.	szklanki	40		

			4,88 zł	195,20 zł
293.	wózek kelnerski 3półki	2	440,00 zł	880,00 zł
294.	salterka	6	24,40 zł	146,40 zł
295.	półmisek	5	24,40 zł	122,00 zł
296.	talerze białe obiad.	44	7,32 zł	322,08 zł
297.	stojak obrotowy	4	268,40 zł	073,60 zł
298.	naczynie szkl. Do herbaty + spodek	40	4,88 zł	195,20 zł
299.	dzbanek	2	48,80 zł	97,60 zł
300.	serwis obiadowo-kawowy	5	244,00 zł	220,00 zł
301.	tortownica	1	97,60 zł	97,60 zł
302.	kombiwar MPM	1	244,00 zł	244,00 zł
303.	krajalnica do jaj-plasty	1	48,80 zł	48,80 zł
304.	deska do krojenia	1	24,40 zł	24,40 zł
305.	tarka nierdzewna	2	24,40 zł	48,80 zł
306.	patera do owoców i ciast	7	73,20 zł	512,40 zł
307.	zestaw do przypraw	4	18,30 zł	73,20 zł
308.	otwieracz do konserw	1	244,00 zł	244,00 zł

309.	chłodziarka Polar	1	925,00 zł	925,00 zł
310.	kuchnia elektryczna	1	2 226,50 zł	2 226,50 zł
311.	zestaw mebli	1	1 857,06 zł	1 857,06 zł
312.	waga elektryczna	1	750,30 zł	750,30 zł
313.	kociołek do zup	1	281,67 zł	281,67 zł
314.	waga elektryczna	1	655,59 zł	655,59 zł
315.	tace małe-owalne	2	- zł	- zł
316.	czajnik elektryczny	1	79,00 zł	79,00 zł
317.	sztućce - kpl.	2	- zł	- zł
318.	komplet filizanek	1	- zł	- zł
319.	szklanki wysokie	12	- zł	- zł
320.	łyżki małe	71	- zł	- zł
321.	ŁYŻKI DUŻE	37	- zł	- zł
322.	noże	39	- zł	- zł
323.	widelce	58	- zł	- zł
324.	pucharki na nóżce	24	- zł	- zł
325.	zlewozmywak	5		

			- zł	- zł
326.	łyżeczki małe-wzór	36	- zł	- zł
327.	sitka	2	- zł	- zł
328.	różgi	2	- zł	- zł
329.	pędzel silikonowy	3	- zł	- zł
330.	noże z wzorem	6	- zł	- zł
331.	noże -kpl	2	- zł	- zł
332.	szklanki z uchem- wysokie	12	- zł	- zł
333.	szklanki do drinków	6	- zł	- zł
334.	filizanka arcopol	6	- zł	- zł
335.	dekorator do owoców	1	- zł	- zł
336.	termometr digital	1	- zł	- zł
337.	termometr kuhlrozun	1	- zł	- zł
338.	mikser ręczny QVIGG	1	- zł	- zł
339.	pochłaniacz dymu	1	- zł	- zł
340.	cukiernica arcopol	6	- zł	- zł
341.	kubek z uchem arcopol	6	- zł	- zł

342.	filizanka biała	17	- zł	- zł
343.	talerz arcopol	6	- zł	- zł
344.	półmisek owal	1	- zł	- zł
345.	talerz mały wzór	12	- zł	- zł
346.	koszyk na pieczywo	3	- zł	- zł
347.	pucharki na lody	9	- zł	- zł
348.	talerz głęboki arcopol	6	- zł	- zł
349.	talerz głęboki biały	16	- zł	- zł
350.	serwis obiadowy-niekpl.	1	- zł	- zł
351.	spodek biały	11	- zł	- zł
352.	szklanki do drinków	24	- zł	- zł
353.	flaczarki różne	12	- zł	- zł
354.	szklanki różne z uchem	21	- zł	- zł
355.	literatka	10	- zł	- zł
356.	obrussy	43	- zł	- zł
357.	fartuch nowy	14	- zł	- zł
358.	zapaska nowa	2		

			- zł	- zł
359.	czapka kucharska	2	- zł	- zł
360.	ściereczki kuchenne	10	- zł	- zł
361.	komplet garnkówZelmer	1	691,99 zł	691,99 zł
362.	komplet garnkówZelmer	1	692,00 zł	692,00 zł
363.	blender	1	195,20 zł	195,20 zł
364.	biurko pod komputer	1	899,99 zł	899,99 zł
365.	komputer	1	1 382,80 zł	1 382,80 zł
366.	drukarka laser Jet 1005	1	280,00 zł	280,00 zł
367.	pralka	1	88,90 zł	88,90 zł
368.	szafa BHP ubraniowa	1	7,20 zł	7,20 zł
369.	stół jadalny	2	75,33 zł	150,66 zł
370.	przedłużacz	1	95,00 zł	95,00 zł
371.	wiertarka Bosh	1	320,00 zł	320,00 zł
372.	wiertarka	1	199,00 zł	199,00 zł
373.	młoto-wiertarka	1	475,00 zł	475,00 zł
374.	szlifierka tasmowa	1	560,00 zł	560,00 zł

375.	wyrzynarka	1	220,00 zł	220,00 zł
376.	szlifierka kątowna	1	132,00 zł	132,00 zł
377.	lodówko-zamrażarka	1	1 099,00 zł	1 099,00 zł
378.	piłarka tarczowa-maszyna	1	402,60 zł	402,60 zł
379.	strugarka	1	268,40 zł	268,40 zł
380.	urządzenie odpylające	1	1 403,00 zł	1 403,00 zł
381.	piłarka tarczowa KS865	1	564,99 zł	564,99 zł
382.	piła taśmowa	1	280,60 zł	280,60 zł
383.	tarcza piły PI 505	1	300,00 zł	300,00 zł
384.	urządzenie odpylające	1	1 403,00 zł	1 403,00 zł
385.	szlifierka NSA 150	1	132,00 zł	132,00 zł
386.	tokarka uniwersalna	1	4 264,16 zł	4 264,16 zł
387.	zestaw mebli	1	- zł	- zł
388.	podgrzewacz do wody	1	160,00 zł	160,00 zł
389.	biurko	1	49,00 zł	49,00 zł
390.	szafa ubraniowa	1	145,00 zł	145,00 zł
391.	szafa narzędziowa	1		

			140,00 zł	140,00 zł
392.	komoda	1	112,00 zł	112,00 zł
393.	nożyce dźwigowe	1	0,89 zł	0,89 zł
394.	szafa metalowa	2	0,33 zł	0,66 zł
395.	monitor	1	535,00 zł	535,00 zł
396.	szafa metalowa	2	0,33 zł	0,66 zł
397.	tablica dwustronna	1	72,21 zł	72,21 zł
398.	tablica szkolna	1	120,00 zł	120,00 zł
399.	stolik szkolny	5	30,10 zł	150,50 zł
400.	szafa narzędziowa	1	320,00 zł	320,00 zł
401.	krzesło	8	70,00 zł	560,00 zł
402.	uchwyt czteroszczękowy	1	1 906,50 zł	1 906,50 zł
403.	piłarka formatowa z podcin.	1	22 448,00 zł	22 448,00 zł
404.	okleiniarka	1	37 881,00 zł	37 881,00 zł
405.	wiertarka wielowrzecion.	1	22 448,00 zł	22 448,00 zł
406.	szlifierka do krawędzi	1	4 910,50 zł	4 910,50 zł
407.	frezarka dolnowrzecionowa	1	11 224,00 zł	11 224,00 zł

408.	tokarka do drewna	1	21 045,00 zł	21 045,00 zł
409.	wąż odpylacz z polimet.	1	420,91 zł	420,91 zł
410.	wąż odpylacz z polimet.	1	420,91 zł	420,91 zł
411.	reduktor węża odpyl.F/100	1	70,15 zł	70,15 zł
412.	reduktor węża odpyl.F/120	1	70,15 zł	70,15 zł
413.	okleiniarka krzywoliniowa	1	11 925,50 zł	11 925,50 zł
414.	wiertarka dwubiegowa	2	753,35 zł	1 506,70 zł
415.	wkrętarko-wiertarka	1	516,92 zł	516,92 zł
416.	wyrzynarka	2	894,75 zł	1 789,50 zł
417.	piła do cięcia kątowna	1	1 879,90 zł	1 879,90 zł
418.	zszywacz elektryczny tapic.	1	339,59 zł	339,59 zł
419.	frezarka górnoprzecionowa	1	2 987,53 zł	2 987,53 zł
420.	szlifierka kątowna	1	413,76 zł	413,76 zł
421.	piła tarczowa do cięcia płyt	2	197,03 zł	394,06 zł
422.	piła podcinarka-tarcza	1	405,65 zł	405,65 zł
423.	wiertło do otworów puszk.	1	57,95 zł	57,95 zł
424.	wiertło do otworów puszk.	1		

			57,94 zł	57,94 zł
425.	frezy stolarskie	3	972,94 zł	918,82 zł
426.	frezy stolarskie	1	972,95 zł	972,95 zł
427.	wiertło kręte NWKA	5	2,02 zł	10,10 zł
428.	zestaw wkrętałów do śrub	1	67,10 zł	67,10 zł
429.	zestaw wkrętałów do śrub	1	67,09 zł	67,09 zł
430.	zestaw kluczy płasko-oczko.	1	67,10 zł	67,10 zł
431.	zestaw kluczy płaskich	1	16,11 zł	16,11 zł
432.	zestaw kluczy płaskich	7	16,10 zł	112,70 zł
433.	ścisk stolarski	7	60,39 zł	422,73 zł
434.	ścisk stolarski	1	60,41 zł	60,41 zł
435.	taśma metalowa zwijana	9	8,72 zł	78,48 zł
436.	taśma metalowa zwijana	1	8,73 zł	8,73 zł
437.	młotek gumowy	2	26,84 zł	53,68 zł
438.	młotek metalowy	4	9,63 zł	38,52 zł
439.	młotek gumowy	1	9,55 zł	9,55 zł
440.	młotek metalowy	2	17,44 zł	34,88 zł

441.	sprażarka	1	2 865,00 zł	2 865,00 zł
442.	narzędziowy wózek warszt.	2	916,35 zł	1 832,70 zł
443.	czajnik zelmer	1	100,00 zł	100,00 zł
444.	zestaw kluczy płasko-oczk.	1	75,00 zł	75,00 zł
445.	zestaw wkretaków płask.	1	75,00 zł	75,00 zł
446.	kuchnia Solec	1	- zł	- zł
447.	biurko	1	- zł	- zł
448.	stół montazowy	3	- zł	- zł
449.	uchwyt do wiertarki	1	- zł	- zł
450.	taboret szczecinek	7	- zł	- zł
451.	gabłota na klucze	1	- zł	- zł
452.	wilgotnościomierz	1	- zł	- zł
453.	pojemnik dozujący z miarką	1	- zł	- zł
454.	ścisk stolarski 400mm	4	- zł	- zł
455.	ścisk stolarski 600mm	4	- zł	- zł
456.	ścisk stolarski 900mm	6	- zł	- zł
457.	ścisk stolarski 2100mm	2		

			- zł	- zł
458.	wązdo sprężarki	2	- zł	- zł
459.	poziomica 1000m	1	- zł	- zł
460.	piła grzbietnica	2	- zł	- zł
461.	kpl-wiertła uniwersal.SASK	1	- zł	- zł
462.	piła pasownica	1	- zł	- zł
463.	piła płatnica	3	- zł	- zł
464.	piła ramowa	3	- zł	- zł
465.	dłuto stolarskie	5	- zł	- zł
466.	pilnik płaski do metalu	6	- zł	- zł
467.	przyrząd kątowny ręczny	1	- zł	- zł
468.	piła płatnica	1	- zł	- zł
469.	rama piłki do metalu	3	- zł	- zł
470.	opalarka elektryczna Bosh	1	- zł	- zł
471.	szlifierka kątowna do metalu	1	- zł	- zł
472.	wkrętarka Skill	1	300,01 zł	300,01 zł
473.	młotek gumowy	4	- zł	- zł

474.	mlotek drewniany-podbijak	2	- zł	- zł
475.	mlotek metalowy	5	- zł	- zł
476.	pilnik płaski	3	- zł	- zł
477.	obcęgi	3	- zł	- zł
478.	szczypce płaskie	4	- zł	- zł
479.	dłuto stolarskie	8	- zł	- zł
480.	wiertło do zawiasów puszk.	1	- zł	- zł
481.	wiertło do wiert.wielowrze.	5	- zł	- zł
482.	kątownik metalowy	2	- zł	- zł
483.	apteczka	2	- zł	- zł
484.	wąż do sprężarki sprężyn.	1	- zł	- zł
485.	taboret szczecinek	3	- zł	- zł
486.	szafa śniadaniowa	1	- zł	- zł
487.	taboret metalowy	3	- zł	- zł
488.	tablica szkolna	2	- zł	- zł
489.	strugnica	5	- zł	- zł
490.	stół do tenisa	1		

			0,25 zł	0,25 zł
491.	stół do tenisa	1	670,00 zł	670,00 zł
492.	stół do tenisa	2	- zł	- zł
493.	pralka automatyczna	1	- zł	- zł
494.	taczka	1	101,20 zł	101,20 zł
495.	nożyce ogrodowe	1	- zł	- zł
496.	stół metalowy	1	- zł	- zł
497.	dywan	1	- zł	- zł
498.	wiertła do frezarki-kpl.	1	- zł	- zł
499.	ławka metalowa	4	- zł	- zł
500.	siekiera duża	1	- zł	- zł
501.	sprężarka-kompresor-kpl.	1	860,00 zł	860,00 zł
502.	tablica kreślarska	1	649,99 zł	649,99 zł
503.	skrzynia tapczanu	4	- zł	- zł
504.	komputer -zestaw	1	- zł	- zł
505.	lustro	1	- zł	- zł
506.	stolik	1	- zł	- zł

507.	wieszak	1	- zł	- zł
508.	piła tarczowa do cięcia płyty	1	197,04 zł	197,04 zł
509.	system alarmowy	1	100,00 zł	100,00 zł

Bibliografia

PUBLIKACJE

1. „Badanie funkcjonowania systemu kształcenia zawodowego w Polsce. Raport badania jakościowego wśród ekspertów”, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej, Warszawa, 2011;
2. C. Kupisiewicz, M. Kupisiewicz, Słownik pedagogiczny, Warszawa 2009;
3. „Komunikat Komisji Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”, Bruksela, marzec 2010 r.;
4. Kontrakt Terytorialny dla Województwa Świętokrzyskiego;
5. „Programowanie perspektywy finansowej 2014 – 2020 – Umowa Partnerstwa”, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 2014 r.;
6. Strategii rozwoju województw świętokrzyskiego do roku 2020;
7. Zawody deficytowe i nadwyżkowe w 2014 r., Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Departament Rynku Pracy. Warszawa, kwiecień 2015 r.
8. Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Powiecie Skarżyskim - raport roczny opracowanie drugie, Listopad 2015 r. (Powiatowy Urząd Pracy w Skarżysku-Kamiennej);
9. Kompleksowy Plan Rozwoju Szkół w Powiecie Skarżyskim na lata 2016-2023; (Załącznik do Uchwały Nr 187/XXVII/2016 Rady Powiatu Skarżyskiego z dnia 28 listopada 2016 roku)

STRONY INTERNETOWE

1. <http://www.zrp.pl/LinkClick.aspx?fileticket=DXbwjbp6J%2FA%3D&tabid=327&language=pl-PL>;
2. [http://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/9BAF4B83D07F5123C1257B5F002E884F/\\$file/Analiza_BAS_2013_95.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/9BAF4B83D07F5123C1257B5F002E884F/$file/Analiza_BAS_2013_95.pdf).